Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27.01.2021, sen. zn. 29 ICdo 23/2019, ECLI:CZ:NS:2021:29.ICDO.23.2019.1

Číslo: 77/2021

Právní věta: Tím, že insolvenční správce dlužníka (původního schovatele) získal zpět prostředky, které dlužník neoprávněně vyplatil třetí osobě z advokátní úschovy, se obnovila (měla obnovit) správa cizího majetku (vymožených prostředků) schovatelem pro složitele. Jsou-li tyto prostředky po jejich navrácení v majetkové podstatě rozpoznatelné (což by při řádné správě majetkové podstaty mělo platit), má osoba oprávněná žádat o vydání předmětu úschovy k dispozici vylučovací nárok podle ustanovení § 225 a násl. insolvenčního zákona.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.01.2021

Spisová značka: 29 ICdo 23/2019

Číslo rozhodnutí: 77

Číslo sešitu: 8

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Incidenční spory, Pohledávka přednostní, Úschova

Předpisy: § 168 předpisu č. 182/2006Sb.
§ 169 předpisu č. 182/2006Sb.
§ 225 předpisu č. 182/2006Sb.
§ 56a předpisu č. 85/1996Sb.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání žalobce proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 1. 10. 2018.

I.
Dosavadní průběh řízení

1. Vrchní soud v Praze k odvolání žalobce rozsudkem ze dne 1. 10. 2018 potvrdil rozsudek ze dne 11. 11. 2017, jímž Městský soud v Praze (dále jen „insolvenční soud“) zamítl žalobu „s návrhem na určení“, že pohledávka žalobce (M. D. a. s.) na zaplacení částky 5.000.000,- Kč s příslušenstvím je pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou dlužníka (Advokátní kancelář V. & P., s. r. o. v likvidaci), a rozhodl o nákladech řízení (první výrok) a žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů odvolacího řízení (druhý výrok).

2. Odvolací soud (ve shodě se soudem insolvenčním) vyšel z toho, že:

[1] Dne 9. 3. 2009 uzavřeli dlužník a žalobce smlouvu o správě svěřených prostředků (dále jen „smlouva“), na jejímž základě žalobce (jako složitel) složil na dlužníkem stanovený zvláštní účet vedený u HVB Bank Czech Republic, a. s. (dále jen „zvláštní účet“), finanční prostředky ve výši 5.000.000,- Kč, s tím, že mají být uvolněny „ve prospěch budoucího prodávajícího z titulu smlouvy o uzavření budoucí smlouvy kupní na nemovitost“.

[2] Předpokládaná kupní smlouva nebyla uzavřena a žalobce vyzval dlužníka k vrácení deponované částky.

[3] Dlužník převedl dne 18. 3. 2009 částku 5.000.000,- Kč ze zvláštního účtu na „účet třetí osoby“ (J. S).

[4] Po dohodě se žalobcem podal dlužník dne 18. 6. 2010 „proti třetí osobě“ u Okresního soudu v Českých Budějovicích žalobu o vydání bezdůvodného obohacení; věc byla vedena pod sp. zn. 25 C 210/2010.

[5] Dne 17. 6. 2010 bylo zahájeno insolvenční řízení na majetek dlužníka (na základě věřitelského insolvenčního návrhu z téhož dne). Insolvenční soud usnesením ze dne 28. 7. 2010 zjistil úpadek dlužníka, prohlásil konkurs na jeho majetek a insolvenčním správcem ustanovil JUDr. S. R.; usnesením ze dne 15. 9. 2010 insolvenční soud potvrdil usnesení schůze věřitelů o odvolání ustanoveného insolvenčního správce z funkce a novým insolvenčním správcem ustanovil žalovaného.

[6] Ve sporu o vydání bezdůvodného obohacení (sp. zn. 25 C 210/2010) pokračoval jako žalobce insolvenční správce dlužníka; „částka 5.000.000,- Kč s příslušenstvím byla vymožena do majetkové podstaty dlužníka“.

[7] Žalobce (z opatrnosti) přihlásil do insolvenčního řízení dlužníka (přihláškou doručenou insolvenčnímu soudu dne 12. 7. 2010) pohledávku ve výši 5.000.000,- Kč s příslušenstvím z titulu vrácení svěřených prostředků dle smlouvy.

[8] Usnesením ze dne 10. 4. 2017 insolvenční soud vyzval žalobce k podání žaloby podle ustanovení § 203a zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenčního zákona), tj. k podání žaloby na určení pořadí pohledávky za dlužníkem ve výši 5.000.000,- Kč; usnesením ze dne 30. 6. 2017 insolvenční soud výše zmíněné usnesení k námitkám žalobce potvrdil. Dne 28. 7. 2017 žalobce podal žalobu u insolvenčního soudu.

3. Na tomto základě odvolací soud předeslal, že v posuzované věci jde o to, zda „pohledávka žalobce (vzniklá před zahájením insolvenčního řízení) je pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, respektive, zda se žalobci na podkladě jeho právního titulu může dostat jiného a lepšího právního postavení než ostatním přihlášeným věřitelům“.

4. Dále odvolací soud zdůraznil, že pohledávku žalobce, byť vzniklou z protiprávního jednání dlužníka, nelze podřadit pod žádnou z pohledávek uvedených v ustanovení § 169 odst. 1 a 2 insolvenčního zákona; k taxativnosti výčtu pohledávek přitom poukázal na závěry formulované Nejvyšším soudem v usnesení ze dne 30. 11. 2011, sen. zn. 29 NSČR 16/2011, uveřejněném pod číslem 54/2012 Sb. rozh. obč. (dále jen „R 54/2012“).

5. Správným shledal i závěr insolvenčního soudu, podle něhož je advokátní úschova peněz podle ustanovení § 56a zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, institutem správy cizího majetku (viz závěry formulované Nejvyšším soudem v usnesení ze dne 20. 6. 2012, sp. zn. 33 Cdo 4980/2010, a v rozsudku ze dne 14. 1. 2014, sp. zn. 28 Cdo 3382/2013). V této souvislosti dodal, že v případě, kdy advokát ukládá peníze klienta na zvláštní (samostatný) účet u banky, kde jsou odděleny od jeho

vlastních prostředků, respektive prostředků třetích osob, a se svěřenými prostředky zásadně nemůže disponovat bez písemného souhlasu klienta, není advokátní úschova úschovou, jejímž sjednáním by docházelo k přechodu předmětu úschovy do majetkové podstaty dlužníka, ale závazkem, v jehož rámci mají být svěřené hodnoty zachovány jako oddělená část majetku klienta spravovaná advokátem.

6. Vycházeje z rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 3. 8. 2015, sp. zn. 28 Cdo 975/2013, odvolací soud dále zdůraznil, že „v okamžiku, kdy došlo k vynětí sporných prostředků z režimu úschovy a ke smísení peněžních prostředků náležejících žalobci tím, že s nimi bylo nakládáno, byť bez pokynu složitele a v rozporu s účelem, pro nějž byly schovateli svěřeny, nepředstavuje předmět úschovy hodnotu, o níž by bylo v jakémkoli smyslu možné uvažovat jako o majetku složitele“. „Žalobci vzniká jen právo na náhradu škody tkvící ve zmenšení jeho majetku proti schovateli. Vymožením plnění z bezdůvodného obohacení (byť ušlého z advokátní úschovy) zpět do majetkové podstaty dlužníka tak nedošlo (nemohlo dojít) k obnovení původního stavu (k obnovení advokátní úschovy), čehož důsledkem by bylo to, že by šlo (opět) o prostředky žalobce (a nikoli majetkové podstaty dlužníka), neboť šlo o pravidelnou činnost žalovaného ve smyslu ustanovení § 294 insolvenčního zákona a výtěžek z toho obdržený je regulérním příjmem majetkové podstaty určeným pro uspokojení (všech) věřitelů postupem podle § 296 a násl. insolvenčního zákona (a nikoli jen žalobce). Žalobce tedy nemá (a nemůže mít) jakékoli (přednostní) postavení k prostředkům, které insolvenční správce vymohl do majetkové podstaty dlužníka, než jaké k nim mají ostatní přihlášení věřitelé a jím uplatněný nárok nelze považovat ani za pohledávku za podstatou, ani za pohledávku jí na roveň postavenou. Ostatně žalobce správně uplatnil tentýž nárok (pohledávku) za dlužníkem přihláškou a tento nárok může být pravidelně uspokojován až podle rozvrhového usnesení přesně v duchu zásad insolvenčního řízení, podle nichž věřitelé, kteří mají podle insolvenčního zákona stejné nebo obdobné postavení, mají v insolvenčním řízení rovné možnosti [§ 5 písm. b) insolvenčního zákona]“.

II.
Dovolání a vyjádření k němu

7. Proti rozsudku odvolacího soudu podal žalobce dovolání, které má za přípustné podle ustanovení § 237 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), a to k řešení právních otázek dosud v rozhodovací praxi Nejvyššího soudu (podle jeho názoru) nezodpovězených, respektive které by měly být dovolacím soudem posouzeny jinak, a to, zda:

> a) Je pohledávka žalobce pohledávkou za majetkovou podstatou, respektive pohledávkou postavenou jí na roveň, s ohledem na mimořádná specifika pohledávky v porovnání s „klasickými“ pohledávkami?
>
> b) Jsou peněžní prostředky vymožené od třetí osoby na základě rozsudku Okresního soudu v Českých Budějovicích ze dne 10. 11. 2011, č. j. 25 C 210/2010-349, ve spojení s rozsudkem Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 9. 8. 2012, č. j. 19 Co 1436/2012-475, „legitimní součástí majetkové podstaty nebo naopak její legitimní součástí nejsou a je na místě je vydat přímo žalobci v plném rozsahu“?
>
> c) Měl být odvolací soud vázán závěry vyslovenými Nejvyšším soudem v rozsudku č. j. 28 Cdo 975/2013-549, vydaném v řízení mezi žalovaným (v pozici strany žalující) a žalobcem (v pozici vedlejšího účastníka na straně žalující) proti třetí osobě jakožto neoprávněnému příjemci prostředků?
>
> d) Může být míra uspokojení pohledávky žalobce „legitimně diametrálně odlišná v závislosti na skutečnosti nastalé zcela mimo jakoukoli vinu, kontrolu a vůli žalobce, či spíše proti jeho vůli a při absenci jakéhokoliv jeho souhlasu, byť i konkludentního“?

8. Dovolatel popisuje skutkový stav věci a snáší argumenty ve prospěch závěru, podle něhož „vymožené“ prostředky žalovaný zahrnul do majetkové podstaty neoprávněně; jde o prostředky, které musí být žalobci vydány, a to v režimu, jakým se uspokojují pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou, tedy kdykoli po úpadku a v plné výši. V tomto ohledu považuje vlastnické právo ke složeným peněžním prostředkům „za nepřerušené a dovolává se jeho nezadatelnosti, nezcizitelnosti, nepromlčitelnosti a nezrušitelnosti“. Soudům nižších stupňů vytýká „příliš formalistický přístup“, jehož důsledkem je poskytnutí právní ochrany osobě, která nerespektuje svůj platný závazek vůči žalobci v podobě vymožení prostředků pro žalobce a nikoli do majetkové podstaty; k tomu poukazuje na nálezy Ústavního soudu ze dne 22. 9. 2015, sp. zn. I. ÚS 4004/14, a ze dne 1. 8. 2016, sp. zn. I. ÚS 1024/15.

9. Proto dovolatel požaduje, aby Nejvyšší soud rozhodnutí odvolacího soudu změnil a žalobě zcela vyhověl, popřípadě aby rozhodnutí soudů nižších stupňů zrušil a věc vrátil insolvenčnímu soudu k dalšímu řízení.

10. Žalovaný považuje rozhodnutí odvolacího soudu za věcně správné a dovolání za nedůvodné. Přitom se ztotožňuje se závěrem odvolacího soudu, podle něhož žalobci vzniklo právo (jen) na náhradu škody proti dlužníku (schovateli), na které nelze „nahlížet jako na pohledávku za majetkovou podstatou, případně pohledávku postavenou jí na roveň“.

11. Žalobce v reakci na vyjádření žalovaného dále doplňuje, že insolvenční zákon sice v ustanoveních § 168 a § 169 „výslovně nezmiňuje pohledávku na vrácení prostředků svěřených klientem do správy svému advokátovi“, přesto ale vzhledem ke specifickým poměrům věci zastává názor, podle něhož by taková pohledávka měla být pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (a v tomto směru by měl soud odstranit stávající mezeru v zákoně).

III.
Přípustnost dovolání

12. Dovolání žalobce není přípustné podle ustanovení § 237 o. s. ř. k řešení právních otázek formulovaných dovolatele v bodech b) a d) shora, když na jejich řešení právní posouzení věci odvolacím soudem nespočívá. Předmětem řízení je totiž určení (případného) přednostního pořadí pohledávky, nikoli to, zda částka 5.000.000,- Kč náleží do majetkové podstaty, popř. zda je pro rozsah jejího uspokojení významné, že vznikla proti vůli (či bez souhlasu) žalobce.

13. Dovolání žalobce je však přípustné (podle ustanovení § 237 o. s. ř.) k řešení právní otázky, zda je pohledávka žalobce pohledávkou za majetkovou podstatou nebo pohledávkou postavenou na roveň pohledávce za majetkovou podstatou (§ 168 a § 169 insolvenčního zákona), ve spojení s otázkou „vázanosti“ odvolacího soudu rozsudkem Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 975/2013, dosud Nejvyšším soudem v daných skutkových souvislostech beze zbytku nezodpovězených.

IV.
Důvodnost dovolání

14. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

15. Podle ustanovení § 56a zákona o advokacii (ve znění účinném do 31. 8. 2017), peníze, cenné papíry nebo jiný majetek přijatý advokátem do správy je advokát povinen uložit na zvláštní účet u banky nebo u jiné osoby oprávněné podle zvláštních právních předpisů k přijímání vkladů nebo ke správě cenných papírů anebo jiného majetku (odstavec 1). Klient je povinen uhradit advokátovi

náklady se správou majetku uvedeného v odstavci 1 (odstavec 2). Smlouvu o správě majetku, kopie klientem předložených dokladů, plnou moc udělenou mu klientem, popřípadě další listiny vzniklé v souvislosti se správou majetku podle předchozích odstavců, uschovává advokát po dobu deseti let od ukončení správy (odstavec 3). Podrobnosti o povinnostech advokáta podle předchozích odstavců stanoví stavovský předpis (odstavec 4).

Podle ustanovení § 168 insolvenčního zákona (ve znění účinném k datu podání přihlášky pohledávky – 12. 7. 2010) pohledávkami za majetkovou podstatou, pokud vznikly po zahájení insolvenčního řízení nebo po vyhlášení moratoria, jsou a) náhrada hotových výdajů a odměna předběžného správce; to neplatí, byl-li předběžný správce ustanoven insolvenčním správcem, b) náhrada nutných výdajů a odměna likvidátora dlužníka jmenovaného soudem a správce podniku dlužníka za součinnost poskytnutou předběžnému správci nebo insolvenčnímu správci, c) náhrada nutných výdajů a odměna členů a náhradníků věřitelského výboru, d) náhrada zálohy na náklady insolvenčního řízení, jestliže ji v souladu s rozhodnutím insolvenčního soudu zaplatila jiná osoba než dlužník, e) pohledávky věřitelů vzniklé za trvání moratoria ze smluv podle § 122 odst. 2, f) pohledávky věřitelů z úvěrového financování (odstavec 1). Pohledávkami za majetkovou podstatou, pokud vznikly po rozhodnutí o úpadku, jsou a) hotové výdaje a odměna insolvenčního správce, b) náklady spojené s udržováním a správou majetkové podstaty dlužníka, c) náhrada nutných výdajů a odměna likvidátora, osoby v postavení obdobném postavení likvidátora a odpovědného zástupce za činnost prováděnou po rozhodnutí o úpadku, d) náhrada hotových výdajů a odměna znalce ustanoveného insolvenčním soudem za účelem ocenění majetkové podstaty, e) daně, poplatky, cla, pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti a pojistné na veřejné zdravotní pojištění, f) pohledávky věřitelů ze smluv uzavřených osobou s dispozičními oprávněními, s výjimkou smluv uzavřených dlužníkem po schválení oddlužení, g) pohledávky věřitelů ze smluv, jejichž splnění osoba s dispozičními oprávněními povolila, jakož i ze smluv, které osoba s dispozičními oprávněními nevypověděla, h) pohledávky věřitelů odpovídající právu na vrácení plnění ze smluv, od nichž bylo odstoupeno nebo které osoba s dispozičními oprávněními vypověděla, i) náhrada hotových výdajů osob, které poskytly insolvenčnímu správci součinnost, j) další pohledávky, o nichž tak stanoví tento zákon (odstavec 2). Není-li dále stanoveno jinak, pohledávky za majetkovou podstatou se uspokojují v plné výši kdykoli po rozhodnutí o úpadku (odstavec 3).

Podle ustanovení § 169 insolvenčního zákona (v témže znění) pohledávkami postavenými na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou jsou a) pracovněprávní pohledávky dlužníkových zaměstnanců, pokud zákon ohledně některých z nich nestanoví jinak, b) pohledávky věřitelů na náhradu škody způsobené na zdraví, c) pohledávky státu – úřadů práce za náhradu mzdy vyplacené zaměstnancům a za prostředky odvedené podle zvláštních právních předpisů, d) pohledávky účastníků z penzijního připojištění se státním příspěvkem, e) pohledávky věřitelů na výživném ze zákona, f) náhrada nákladů, které třetí osoby vynaložily na zhodnocení majetkové podstaty, mají-li z toho důvodu proti dlužníku pohledávku z bezdůvodného obohacení, g) pohledávky věřitelů vzniklé za trvání moratoria vyhlášeného před zahájením insolvenčního řízení ze smluv podle § 122 odst. 2, bylo-li insolvenční řízení zahájeno ve lhůtě 1 roku od zániku moratoria, h) další pohledávky, o kterých tak stanoví tento zákon (odstavec 1). Není-li dále stanoveno jinak, pohledávky postavené na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou se uspokojují v plné výši kdykoli po rozhodnutí o úpadku (odstavec 2).

16. Nejvyšší soud v prvé řadě předesílá, že judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v závěrech, podle nichž:

> [1] Peněžní prostředky uložené na běžném účtu nejsou majetkem majitele účtu, nýbrž se jejich vkladem stávají majetkem banky, která běžný účet zřídila; oprávnění majitele účtu na výplatu zůstatku peněžních prostředků pak představuje toliko pohledávku majitele účtu za bankou (usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 4. 2000, sp. zn. 21 Cdo 1774/99, uveřejněné pod číslem

4/2001 Sb. rozh. obč., rozsudek velkého senátu obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 10. 11. 2004, sp. zn. 35 Odo 801/2002, uveřejněný pod číslem 50/2006 Sb. rozh. obč., rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 11. 2014, sp. zn. 29 Cdo 3315/2012).

[2] Závěr o vlastnictví k penězům poukázaným na bankovní účet platí i v případě, že jde o účet advokátní úschovy, jelikož ani zde není myslitelné, aby byl v majetku banky vydělen určitý identifikovatelný obnos, k němuž by měl složitel přímé věcné právo (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 975/2013).

[3] Ukládá-li advokát peníze na zvláštní účet u banky, kde zůstávají separovány od jeho vlastních prostředků, respektive prostředků třetích osob, přičemž pro úschovu peněz každého jednotlivého klienta musí mít zřízen samostatný účet a se svěřenými prostředky zásadně nemůže disponovat bez písemného souhlasu klientova (viz článek 2 usnesení představenstva České advokátní komory č. 7/2004 Věstníku, o provádění úschov peněz, cenných papírů nebo jiného majetku klienta advokátem, ve znění pozdějších předpisů), nezdá se být advokátní úschova, jak je upravena v současném právním řádu, svou povahou úschovou nepravidelnou, jejíž sjednání implikuje přechod předmětu úschovy do majetkové sféry schovatele, leč spíše závazkem, v jehož rámci mají být svěřené hodnoty zachovány jako oddělená část majetku klienta spravovaná advokátem. Advokátní úschova peněz ve smyslu § 56a zákona o advokacii je tak pojímána jako institut správy cizího majetku advokátem. Přestože peněžní prostředky deponované na účtu advokátní úschovy nemohou být (s ohledem na uvedené judikatorní teze) pokládány za vlastnictví klienta, lze na takto složené (uschované) peněžní prostředky (na advokátově účtu u banky) v určitých souvislostech pohlížet jako „na majetkovou hodnotu náležející klientovi“ (rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 975/2013).

17. Přitom výše zmíněný rozsudek sp. zn. 28 Cdo 975/2013 Nejvyšší soud vydal v řízení, v němž se (tamní žalobce) A. v. o. s., jako insolvenční správce dlužníka A., s. r. o. v likvidaci (za účasti vedlejšího účastníka M. D. a. s.), domáhal vůči J. S. zaplacení částky 5.000.000,- Kč s příslušenstvím. V něm formuloval a odůvodnil závěr, podle něhož „bylo-li bez právního důvodu plněno z účtu vedeného na jméno advokátní kanceláře jako schovatele na účet třetí osoby, je k vymáhání bezdůvodného obohacení aktivně věcně legitimován schovatel, zatímco složiteli může vzniknout právo na náhradu škody spočívající ve zmenšení jeho majetku proti schovateli, nikoliv právo na vydání bezdůvodného obohacení proti osobě, v jejíž prospěch byly svěřené prostředky schovatelem převedeny“.

18. Ke shora citovaným závěrům se Nejvyšší soud následně přihlásil např. v rozsudku ze dne 27. 6. 2019, sen. zn. 29 ICdo 87/2017. V něm dále dovodil, že peněžní prostředky složené klientem advokáta na účet, který je veden jako účet advokátní úschovy (respektive pohledávku vůči bance na vyplacení finančních prostředků z takového účtu), nelze bez dalšího považovat za majetek, jenž by v případě zjištění úpadku advokáta náležel do majetkové podstaty advokáta (dlužníka) ve smyslu ustanovení § 206 insolvenčního zákona. V tomto smyslu (pro tento účel) jde o majetkovou hodnotu „náležející“ klientovi, kterou pro něj advokát pouze spravuje. Jestliže pak advokát na základě pokynu svého klienta převede peněžní prostředky uschované na takovém účtu ve prospěch třetí osoby (za účelem splnění klientova dluhu vůči této osobě), jde o činnost, kterou vykonal jako správce cizího majetku, nikoli o právní úkon (právní jednání), kterým by plnil vlastní dluh (peněžitý závazek) svému věřiteli. K tomu srov. též např. důvody rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 3. 11. 2020, sp. zn. 29 Cdo 78/2016.

19. Konečně, otázkou povahy výčtu pohledávek za majetkovou podstatou (§ 168 insolvenčního zákona) a výčtu pohledávek postavených na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 insolvenčního zákona) se Nejvyšší soud zabýval již v (soudy nižších stupňů zmíněném) R 54/2012, a to s výsledkem, že jde o výčty taxativní. K tomuto závěru se následně přihlásil např. v důvodech

rozsudku ze dne 31. 8. 2016, sen. zn. 29 NSČR 89/2014, uveřejněného pod číslem 17/2018 Sb. rozh. obč., v usnesení ze dne 31. 3. 2020, sp. zn. 29 Cdo 3572/2019, a v rozsudku ze dne 30. 4. 2020, sen. zn. 29 ICdo 48/2020, uveřejněném pod číslem 109/2020 Sb. rozh. obč.

20. Od shora citované judikatury nemá Nejvyšší soud důvod se odchýlit ani v poměrech projednávané věci, tj. při posouzení povahy (pořadí) pohledávky žalobce za dlužníkem z titulu advokátní úschovy za stavu, kdy žalovaný (insolvenční správce dlužníka) „vymohl" zpět částku, kterou původně dlužník neoprávněně vyplatil z advokátní úschovy ve prospěch třetí osoby.

21. Současně Nejvyšší soud nemá žádné pochybnosti o tom, že plnění vymožené od třetí osoby insolvenčním správcem není bezdůvodným obohacením majetkové podstaty; zmíněný závěr je totiž zjevným důsledkem rozsudku Nejvyššího soudu sp. zn. 28 Cdo 975/2013, podle něhož aktivní věcná legitimace k vrácení neoprávněně vyplacené částky z advokátní úschovy svědčí schovateli (rozuměj dlužníku, potažmo insolvenčnímu správci dlužníka) a nikoli složiteli (žalobci).

22. Jinak řečeno, tím, že schovatel (představovaný insolvenčním správcem dlužníka) získal zpět prostředky, které původní schovatel (dlužník) vyplatil neoprávněně třetí osobě, se v intencích závěrů plynoucích z posledně označeného rozsudku obnovila (měla obnovit) správa cizího majetku (oněch prostředků) schovatelem pro složitele (opačný úsudek odvolacího soudu správný není). Tato skutečnost však (vzhledem k taxativnosti výčtu obsaženého v ustanovení § 169 insolvenčního zákona) nečiní ze složitele věřitele s pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou. Jde o situaci, jež má být řešena stejně, jako kdyby se advokátem uschované prostředky nacházely na zvláštním účtu u banky již v době zjištění úpadku dlužníka a prohlášení konkursu na jeho majetek. Jsou-li tyto prostředky po jejich navrácení v majetkové podstatě rozpoznatelné (což by při řádné správě majetkové podstaty mělo platit), má osoba oprávněná žádat o vydání předmětu úschovy (zde složitel) k dispozici (jak lze odvodit již z rozsudku Nejvyššího soudu sen. zn. 29 ICdo 87/2017) vylučovací nárok podle ustanovení § 225 a násl. insolvenčního zákona (srov. dále např. též rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2019, sen. zn. 29 ICdo 76/2017).

23. Jelikož právní posouzení věci, na němž rozhodnutí odvolacího soudu spočívá a podle něhož není pohledávka žalobce ani pohledávkou za majetkovou podstatou (§ 168 insolvenčního zákona), ani pohledávkou postavenou na roveň pohledávkám za majetkovou podstatou (§ 169 insolvenčního zákona), je správné, přičemž z obsahu spisu se nepodávají ani (jiné) vady řízení, které by mohly mít za následek nesprávné právní posouzení věci, Nejvyšší soud dovolání žalobce jako nedůvodné zamítl [§ 243d odst. 1 písm. a) o. s. ř.].